

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ЕПІЗООТОЛОГІЯ ТА ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ ТВАРИН

спеціальність	211 Ветеринарна медицина	обов'язковість дисципліни	Обов'язкова
освітня програма	Ветеринарна медицина	факультет	Ветеринарна медицина
освітній рівень	другий (магістерський)	кафедра	Епізоотології та мікробіології

ДОЦЕНТ

Северин Раїса Василівна

Вища освіта – спеціальність ветеринарія

Науковий ступінь – кандидат ветеринарних наук, спеціальність 16.00.03 - ветеринарна мікробіологія та вірусологія (2012 р.)

Вчене звання – доцент кафедри епізоотології та ветеринарного менеджменту (2013 р.)

Досвід роботи – 43 роки

Показники професійної активності з тематики курсу:

- Автор і співавтор більше 95 наукових праць, зокрема наукових статей та тез доповідей, 5 деклараційних патентів на винахід, 5 науково-практичних і методичних рекомендацій, 2-х наукових посібників, 2 ТУ України.
- Автор і співавтор більше 55 навчально-методичних рекомендацій та вказівок для лабораторно-практичних занять з курсів: «Епізоотологія та інфекційні хвороби», «Видова епізоотологія», «Спеціальна епізоотологія», «Лабораторна діагностика хвороб тварин».
- Посвідчення про підвищення кваліфікації у Національному науковому центрі «Інститут експериментальної та клінічної ветеринарної медицини», м. Харків, Міжнар. підв. кваліф. м. Люблін (Республіка Польща 2023 рік) за спеціальністю «Ветеринарна медицина», спеціалізація «Ветеринарна мікробіологія, епізоотологія, інфекційні хвороби та імунологія» (2023 р.).
- Учасник наукових і методичних конференцій та симпозіумів, у тому числі міжнародних.

телефон	0661430276	електронна пошта	Raisa.severin2018@gmail.com	дистанційна підтримка	Moodle
---------	------------	------------------	-----------------------------	-----------------------	--------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ

Мета	Надання здобувачам ґрунтовних знань, умінь і навичок щодо організації науково-обґрунтованої системи діагностичних та протиепізоотичних заходів за інфекційних хвороб, спільних для багатьох видів тварин, сучасних методів ветеринарно-санітарних обробок.
Формат	Лекції, лабораторні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, лабораторні роботи, командна робота
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	<ul style="list-style-type: none"> • здатність проводити оцінку стану здоров'я тварин, хворих на інфекційні хвороби / індивідуальні практичні завдання • здатність прогнозувати перебіг інфекційних хвороб та ефективність заходів боротьби / індивідуальні практичні заняття • здатність оцінювати якість лікування та профілактичних заходів за інфекційних хвороб / індивідуальні практичні завдання • здатність приймати обґрунтовані рішення, здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення / індивідуальні завдання з аналізу нормативної бази
Обсяг і форми контролю	14 кредитів ECTS (420 годин): 56 годин лекцій, 118 годин лабораторні заняття, 186 годин самостійної роботи; курсова робота – 30 годин; навчальна практика -30 годин; поточний контроль (8 розділів); підсумковий контроль - заліки, екзамени.
Вимоги викладача	вчасне виконання лабораторних та практичних завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМИ

Компетенції	<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.</p> <p>ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 3. Знання та розуміння предметної галузі та професії.</p> <p>ЗК 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>СК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час професійної діяльності.</p> <p>СК 3. Здатність дотримуватись правил охорони праці, асептики та антисептики під час фахової діяльності.</p> <p>СК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.</p>	Програмні результати навчання	<p>ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.</p> <p>ПРН 2. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.</p> <p>ПРН 4. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, приймати рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.</p> <p>ПРН 5. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.</p> <p>ПРН 6. Розробляти карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології.</p> <p>ПРН 7. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.</p> <p>ПРН 8. Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.</p>
--------------------	---	--------------------------------------	---

СК 6. Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

СК 7. Здатність організувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.

СК 8. Здатність планувати, організувати та реалізовувати заходи з лікування тварин різних класів і видів, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.

СК 10. Здатність розробляти стратегії безпечного, санітарно-обумовленого утримання тварин.

СК 12. Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.

СК 13. Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.

СК19. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

ПРН 9. Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.

ПРН 15. Знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.

ПРН 17. Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.

ПРН 18. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.

ПРН 19. Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Розділ 1.

Епізоотичний процес та система протиепізоотичних заходів.

Вивчення видів інфекцій залежно від шляхів проникнення збудника в організм. Вивчає закономірності розвитку епізоотичного процесу і стадійність епізоотій, елементи епізоотичного процесу, закони і категорії епізоотології. Система протиепізоотичних заходів, її загальні ознаки та значення, поняття про загальну та специфічну профілактику інфекційних захворювань, комплексність проведення оздоровчих заходів та вибір провідного ланцюга, види і об'єкти дезінфекції.

Лекція 1-2	Поняття про епізоотичний процес	Лабораторне заняття 1	Техніка безпеки при роботі з інфекційно хворими тваринами. Правила відбору і пересилки матеріалу для лабораторних досліджень.	Самостійна робота	Розділ 1. 1.Скласти презентацію на тему «Інфекція та інфекційний процес. Природна вогнищевість інфекційних хвороб». 2.Скласти презентацію на тему «Ветеринарна дезінфекція у тваринницьких комплексах».
Лекція 3	Загальні принципи профілактики та ліквідації інфекційних захворювань	ЛЗ 2	Біопрепарати у ветеринарній медицині.		
		ЛЗ 3	Ветеринарна дезінфекція.		
		ЛЗ 4	Засоби для проведення дезінфекції об'єктів довкілля.		

					3.Скласти презентацію на тему «Ветеринарна дезінфекція у птахівничих господарствах».
		ЛЗ 5	Методи контролю якості дезінфекції.		
		ЛЗ 6	Особливості діагностики інфекційних хвороб тварин.		

Розділ 2.

Бактерійні хвороби, спільні для різних видів тварин

Вивчає етіологію, епізоотологічні особливості, патогенез, клінічні та патологоанатомічні ознаки, діагностику, профілактику та заходи боротьби з інфекційними хворобами: сибірка, туберкульоз, бруцельоз, некробактеріоз, пастерельоз, лептоспіроз, дерматомікози, хламідіоз, лістеріоз.

Лекція 1	Сибірка	ЛЗ 1	Діагностика сибірки. Заходи профілактики та боротьби з хворобою	Самостійна робота	Розділ 2
Лекція 2	Туберкульоз	ЛЗ 3	Діагностика туберкульозу тварин. Заходи по профілактиці та боротьбі з хворобою		
Лекція 3-4	Бруцельоз Лептоспіроз	ЛЗ 4	Діагностика та диференційна діагностики лептоспірозу тварин		
		ЛЗ 5	Діагностика хламідіозу та організація профілактичних і оздоровчих заходів		
		ЛЗ 6	Діагностика некробактеріозу та заходи щодо профілактики та боротьби з хворобою		
		ЛЗ 7	Діагностика пастерельозу та заходи щодо профілактики та боротьби з хворобою		
		ЛЗ 8	Діагностика лістеріозу та організація профілактичних і оздоровчих заходів		
		ЛЗ 9	Діагностика правця та ботулізму, заходи щодо профілактики та боротьби з хворобами		
					1.Скласти план оздоровчих заходів у господарстві, неблагополучного щодо сибірки овець. 2. Скласти план оздоровчих заходів у господарстві, неблагополучного щодо лептоспірозу ВРХ. 3. Скласти план оздоровчих заходів у господарстві, неблагополучного щодо туберкульозу ВРХ.

Розділ 3.

Вірусні хвороби, спільні для різних видів тварин

Вивчає етіологію, епізоотологічні особливості, патогенез, клінічні та патологоанатомічні ознаки, діагностику, профілактику та заходи боротьби з інфекційними хворобами: сказ, хвороба Ауескі, віспа, ящур, лейкоз

Лекція 1	Сказ	ЛЗ 1	Діагностика сказу, заходи профілактики та боротьби з хворобою	Самостійна робота	Розділ 3 1.Скласти план ліквідації сказу для неблагополучної територіальної громади у сільській місцевості 2.Скласти план профілактики сказу диких м'ясоїдних для лісового господарства 3.Скласти план профілактичних заходів щодо недопущення ящуру 4.Скласти план оздоровчих заходів у господарстві, неблагополучного щодо лейкозу ВРХ
		ЛЗ 2	Діагностика хвороби Ауескі, заходи профілактики та боротьби з хворобою		
Лекція 2	Хвороба Ауескі	ЛЗ 3	Діагностика лейкозу ВРХ. Заходи профілактики та боротьби з хворобою		
		ЛЗ 4	Діагностика віспи тварин. Заходи профілактики та боротьби з хворобою		
Лекція 3	Лейкоз	ЛЗ 5	Діагностика ящуру. Заходи профілактики та боротьби з хворобою		

Розділ 4.

Інфекційні хвороби свиней

Етіологія, епізоотологічні особливості, клінічні ознаки, патологоанатомічні зміни, діагностика, диференціальна діагностика, імунітет, засоби боротьби з інфекційними хворобами свиней: КЧС, АЧС, бешиха, тешенська хвороба.

Лекція 1	Класична чума свиней	ЛЗ 1	Діагностика КЧС свиней. Заходи профілактики та боротьби з хворобою	Самостійна робота	Розділ 4 1.Скласти схему диференційної лабораторної діагностики інфекційних хвороб з везикулярним синдромом у свиней 2.Скласти схему диференційної лабораторної діагностики інфекційних хвороб з респіраторним синдромом у свиней 3.Скласти схему диференційної лабораторної діагностики інфекційних хвороб з діарейним синдромом у свиней 4.Скласти схему диференційної лабораторної діагностики інфекційних хвороб для свиней, що супроводжуються абортами
Лекція 2	Африканська чума свиней	ЛЗ 2	Діагностика бешихи свиней. Заходи профілактики та боротьби з хворобою		
Лекція 3	Тешенська хвороба	ЛЗ 3	Диференційна діагностика хвороб свиней з геморагічним синдромом. Заходи профілактики та боротьби з хворобами		
Лекція 4	Репродуктивно-респіраторний синдром свиней	ЛЗ 4	Діагностика вірусного трансмісивного гастроентериту свиней. Заходи профілактики та боротьби з хворобою		
		ЛЗ 5	Діагностика дизентерії свиней. Заходи профілактики та боротьби з хворобою		
		ЛЗ 6	Діагностика епідемічної діареї свиней. Заходи профілактики та боротьби з хворобою		
		ЛЗ 7	Диференційна діагностика гемофільозів свиней. Заходи профілактики та боротьби з хворобами		

		ЛЗ 8	Диференційна діагностика хвороб свиней з везикулярним синдромом. Заходи профілактики та боротьби з хворобами		5.Скласти схему диференційної лабораторної діагностики інфекційних хвороб з геморагічним синдромом у свиней 6.Скласти презентацію на тему «План оздоровчих заходів у господарстві, неблагополучного щодо атрофічного риніту свиней»
		ЛЗ 9	Діагностика ЦВІС. Заходи профілактики та боротьби з хворобою		

Розділ 5.

Інфекційні хвороби молодняку сільськогосподарських тварин.

Вивчення етіології, епізоотологічних особливостей, патогенезу, клінічних та патологоанатомічних ознак, діагностики, профілактики та заходів боротьби з інфекційними хворобами молодняку сільськогосподарських тварин таких, як колібактеріоз, сальмонельоз, стрептококоз, колієнтеротоксемія, анаеробні ентеротоксемії, рота- коронавірусні інфекції телят.

Лекція 1	Сальмонельоз молодняку сільськогосподарських тварин	Лабораторне заняття 1	Діагностика, заходи боротьби та профілактики сальмонельозу молодняку сільськогосподарських тварин	Самостійна робота	Розділ 5. 1.Скласти план оздоровчих заходів для фермерського господарства, неблагополучного щодо бактерійних гастроентеритів у свинарстві 2.Скласти план оздоровчих заходів для фермерського господарства, неблагополучного щодо інфекційних респіраторних хвороб у телят 3.Скласти план оздоровчих заходів для фермерського господарства, неблагополучного щодо бактерійних хвороб у ягнят
		ЛЗ 2	Діагностика, заходи боротьби та профілактики колібактеріозу молодняку сільськогосподарських тварин		
Лекція 2	Колібактеріоз молодняку сільськогосподарських тварин	ЛЗ 3	Діагностика, заходи боротьби та профілактики стрептококозу молодняку сільськогосподарських тварин		
Лекція 3	Вірусні ентерити телят і поросят	ЛЗ 4-5	Діагностика, заходи боротьби та профілактики колієнтеротоксемії молодняку сільськогосподарських тварин Діагностика, заходи боротьби та профілактики анаеробної ентеротоксемії молодняку сільськогосподарських тварин		

Розділ 6.

Інфекційні хвороби рогатої худоби.

Вивчення етіології, епізоотологічних особливостей, патогенезу, клінічних та патологоанатомічних ознак, діагностику, профілактики та заходів боротьби з інфекційними хворобами великої рогатої худоби таких, як емкар, зляюкісний набряк, ІРТ, парагрип, вірусна діарея, чума ВРХ, нодулярний дерматит, паратуберкульоз.

Вивчення етіології, епізоотологічних особливостей, патогенезу, клінічних та патологоанатомічних ознак, діагностику, профілактики та заходів боротьби з інфекційними хворобами дрібної рогатої худоби таких, як брадзот, інфекційна ентетеротоксемія, блютанг, інфекційна агалактія, контагіоза ектіма, копитна гнилизна, вісна-маеді.

Лекція 1	Емфізематозний карбункул	ЛЗ 1	Діагностика, заходи боротьби та профілактики клостридіозів жуйних	Самостійна робота	<p style="text-align: center;">Розділ 6</p> <p>1. Скласти план профілактичних заходів щодо транскордонних інфекцій великої рогатої худоби 2. Скласти план профілактичних заходів щодо недопущення карантинних інфекцій дрібної рогатої худоби 3. Скласти схему диференційної лабораторної діагностики інфекційних хвороб з везикулярним синдромом у рогатої худоби 4. Скласти схему диференційної діагностики інфекційних хвороб, що супроводжуються абортами у овець 5. Скласти план оздоровчих заходів щодо пневмоентеритів у ВРХ для неблагополучного фермерського господарства</p>
Лекція 2	Інфекційний ринотрахеїт-пустульозний вульвовагініт ВРХ	ЛЗ 2	Діагностика, заходи боротьби та профілактики інфекційного ринотрахеїту ВРХ, парагрипу та вірусної діареї ВРХ		
Лекція 3	Кампілобактеріоз	ЛЗ 3	Діагностика, заходи боротьби та профілактики інфекційної агалакції овець та кіз та контагіозної ектіми		
Лекція 4	Пріонні інфекції рогатої худоби				
		ЛЗ 4	Діагностика, заходи боротьби та профілактики нодулярного дерматиту та копитної гнилизни		
		ЛЗ 5	Діагностика, заходи боротьби та профілактики вісна, маеді		
		ЛЗ 6	Діагностика, заходи боротьби та профілактики паратуберкульозу		
		ЛЗ 7	Діагностика, заходи боротьби та профілактики зляюкісної катаральної лихоманки		
		ЛЗ 8	Діагностика, заходи боротьби та профілактики контагіозної плевропневмонії ВРХ		
		ЛЗ 9	Діагностика, заходи боротьби та профілактики чуми ВРХ		
		ЛЗ 10	Діагностика, заходи боротьби та профілактики блютангу		

Розділ 7.

Інфекційні хвороби коней

Вивчення етіології, епізоотологічних особливостей, патогенезу, клінічних та патологоанатомічних ознак, методів лабораторної діагностики, профілактики та заходів боротьби з інфекційними хворобами коней таких, як сап, мит, епізоотичний лімфангіт, інфекційна анемія, ринопневмонія, грип коней, інфекційний енцефаломієліт.

Лекція 1	Сап	Лабораторне заняття 1-2	Діагностика, заходи боротьби та профілактики сапу Діагностика, заходи боротьби та профілактики миту	Самостійна робота	<p style="text-align: center;">Розділ 7</p> <p>1. Скласти план оздоровчих заходів для конезферми, неблагополучної щодо респіраторних хвороб коней.</p> <p>2. Скласти план оздоровчих заходів для кінноспортивної школи, неблагополучної щодо бактерійних хвороб у лошат</p>
Лекція 2	Інфекційна анемія коней	ЛЗ 3-4	Діагностика, заходи боротьби та профілактики епізоотичного лімфангіту Діагностика, заходи боротьби та профілактики інфекційної анемії коней		
		ЛЗ 5-6	Діагностика, заходи боротьби та профілактики ринопневмонії та грипу коней Діагностика, заходи боротьби та профілактики інфекційного енцефаломієліту коней		
		ЛЗ 7	Діагностика, заходи боротьби та профілактики інфекційного метриту кобил		

Розділ 8.

Інфекційні хвороби птиці

Вивчення етіології, епізоотологічних особливостей, патогенезу, клінічних та патологоанатомічних ознак, методів лабораторної діагностики, профілактики та заходів боротьби з інфекційними карантинними, респіраторними, імунодефіцитними хворобами птиці

Лекція 1	Ньюкаслська хвороба	ЛЗ 1	Діагностика, заходи боротьби та профілактики грипу птиці	Самостійна робота	<p style="text-align: center;">Розділ 8</p> <p>1. Скласти план профілактичних заходів щодо транскордонних інфекцій птиці</p> <p>2. Скласти план профілактичних заходів щодо недопущення карантинних інфекцій птиці</p> <p>3. Скласти схему диференційної лабораторної діагностики інфекційних респіраторних хвороб птиці</p> <p>4. Скласти схему диференційної діагностики інфекційних хвороб, що супроводжуються імунодефіцитами у птиці</p> <p>5. Скласти план оздоровчих заходів для неблагополучного птахопідприємства щодо сальмонельозу</p>
Лекція 2	Інфекційний бронхіт курей	ЛЗ 2	Діагностика, заходи боротьби та профілактики інфекційного ларинготрахеїту птиці		
Лекція 3-4	Хвороба Гамборо Хвороба Марека	ЛЗ 3	Діагностика, заходи боротьби та профілактики респіраторного мікоплазмозу та пастерельозу		
Лекція 5	Інфекційний енцефаломієліт птиці				
		ЛЗ 4	Діагностика, заходи боротьби та профілактики реовірусної інфекції птиці та інфекційної анемії курчат		
		ЛЗ 5	Д-ка, заходи боротьби та профілактики СЗН-76		
		ЛЗ 6	Діагностика, заходи боротьби та профілактики вірусного ентериту гусенят та вірусного гепатиту каченят		
		ЛЗ 7	Діагностика, заходи боротьби та профілактики сальмонельозів птиці та колібактеріозу		
		ЛЗ 8	Діагностика, заходи боротьби та профілактики аспергільозу та орнітозу		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

1. Каришева А. Ф. Спеціальна епізоотологія: підручник. Київ: Вища освіта, 2002. 703 с.
2. Загальна епізоотологія: підручник / Б. М. Ярчук та ін.; за ред. Б. М. Ярчука, Л. Є. Корнієнка. Біла Церква, 2002. 656 с.
3. В. Недосєков, М. Ситюк, Л. Корнієнко, А. Гонтарь, Н. Сорокіна, Р. Северин. Вірусні хвороби свиней: електронний посібник. Київ: Науково-методичний центр ВФПО, 2020.
https://vukladach.pp.ua/MyWeb/manual/wetmed/virusni_xvor_svuney/Golovna/Golovna.htm
4. В. Недосєков, М. Ситюк, Л. Корнієнко, А. Гонтарь, Н. Сорокіна, Р. Северин. Бактерійні хвороби свиней: електронний посібник. Київ: Науково-методичний центр ВФПО, 2020.
https://vukladach.pp.ua/MyWeb/manual/wetmed/bakter_xvor_svuney/Bakteriihvorobusvuney/golovna/Golovna.htm
5. Інфекційні хвороби овець та кіз: навчальний посібник / О. А. Ткаченко та ін. Житомир: Полісся, 2012. 372 с.
6. Факторні хвороби сільськогосподарських тварин монографія / В. П. Литвина та ін.; за ред. В. П. Литвина, Л. Є. Корнієнка. Біла Церква, 2002. 368 с.
7. Недосєков В., Гонтарь А., Северин Р., Сорокіна Н., Електронний посібник Анаеробні інфекції рогатої худоби. Науково-методичний центр ВФПО, м. Київ, 2022. 98 с.
8. Інфекційні хвороби тварин з везикулярним синдромом: Навч. Посібник / Л.Є. Корнієнко, В.О Бусол, В.В. Недосєков та ін. – За ред. Л.Є. Корнієнка. – Біла Церква: Білоцерків. держ. аграр. у-т, 2011. – 272 с.
9. Сапронозні інфекційні хвороби тварин / Л.Є. Корнієнко, В.В. Недосєков, В.О. Бусол та ін.: монографія. – За ред. Л.Є. Корнієнка, В.О. Бусола. – Біла Церква: Білоцерків. держ. аграр.у-т, 2010. -306 с.
10. Хронічні інфекційні хвороби тварин / Л.Є. Корнієнко, В.О. Бусол, В.В. Недосєков та ін.; За ред. В.О. Бусола, Л.Є. Корнієнка. – Біла Церква, 2009. – 291 с.
11. Проблеми інфекційних хвороб тварин: Монографія / за ред. В.А. Синицина. – Ніжин: видавець ПП Лисенко ММ, 2015 – 544 с.
12. Транскордонні хвороби тварин з основами стемпінг-ауту: Навчальний посібник / В.В. Недосєков, В.В. Мельник, В.В. Макаров. – Херсон: Грінь ДС, 2015. – 336 с.
13. Інфекційні хвороби птиці / Л.Є. Корнієнко, Л.І. Наливайко, В.В. Недосєков та ін.; За ред. Л.Є. Корнієнка. – Херсон: Грінь ДС., 2012. – 528 с.
14. Патоморфологія інфекційних хвороб птиці: атлас / М.В. Скрипка, І.І. Панікар, М.М. Брошков, Л.О. Тарасенко. - Одеса, 2019. – 76 с.
15. Недосєков В., Гонтарь А., Сорокіна Н., Мельник В., Галатюк О. Інфекційні хвороби коней: навчальний посібник. Київ: Науково-методичний центр ВФПО, 2022. 141 с.
<https://drive.google.com/file/d/1Roh5rxzSMYm37miuUoVCbE99-JrQFpMq/view> (Україна)

1. Головка В. О., Северин Р. В., Іванченко І. М., Гонтарь А. М. Епізоотичний процес : методичні вказівки до проведення ЛПЗ із загальної епізоотології для студентів III-IV курсів ФВМ. Харків : ХДЗВА, 2021. 28 с.
2. Головка В. О., Северин Р. В., Іванченко І. М., Гонтарь А. М. Загальні принципи профілактики та ліквідації інфекційних захворювань: методичні вказівки до проведення ЛПЗ із загальної епізоотології для студентів III-IV курсів ФВМ. Харків : ХДЗВА, 2022. 24 с.
3. Головка В. О., Северин Р. В., Іванченко І. М., Гонтарь А. М. Діагностика, диференційна діагностика, організація заходів профілактики та боротьби з бактеріальними хворобами тварин : методичні вказівки до проведення ЛПЗ зі спеціальної епізоотології для студентів III-IV курсів ФВМ. Харків : ХДЗВА, 2021. 35 с.
4. Северин Р. В., Іванченко І. М., Гонтарь А. М. Діагностика, диференційна діагностика, організація заходів профілактики та боротьби з вірусними хворобами тварин : методичні вказівки до проведення лабораторно-практичних занять зі спеціальної епізоотології для студентів III-IV курсів ФВМ. Харків : ХДЗВА, 2022. 37 с.
5. Северин Р. В., Гонтарь А. М. Інфекційні хвороби свиней : методичні вказівки до проведення ЛПЗ зі спеціальної епізоотології для студентів III-V курсів ФВМ. Харків : ХДЗВА, 2021. 44 с.
6. Головка В. О., Северин Р. В., Гонтарь А. М., Іванченко І. М. Інфекційні хвороби молодняка сільськогосподарських тварин : методичні вказівки до проведення лабораторно-практичних занять зі спеціальної епізоотології для студентів III-V курсів ФВМ. Харків : ДБТУ, 2023. 36 с.
7. Северин Р. В., Гонтарь А. М., Іванченко І. М. Анаеробні інфекції рогатої худоби : методичні вказівки до проведення лабораторно-практичних занять зі спеціальної епізоотології для студентів III-V курсів ФВМ. Харків : ДБТУ, 2023. 46 с.
8. Головка В. О., Северин Р. В., Гонтарь А. М., Іванченко І. М. Пневмоентерити телят: діагностика, лікування, профілактика, заходи боротьби: методичні вказівки до проведення лабораторно-практичних занять зі спеціальної епізоотології для студентів III-V курсів ФВМ. Харків : ДБТУ, 2022. 56 с.
9. Методичні вказівки для студентів факультету ветеринарної медицини до виконання індивідуального навчально-дослідного завдання з навчальної дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби». Анаеробні інфекції жуйних тварин. Спеціальність 211- Ветеринарна медицина. Головка В.О., Северин Р.В., Гонтарь А.М. Державний біотехнологічний університет. Кафедра епізоотології і мікробіології . Х.: РВВ ДБТУ, 2023. 58 с.
10. Головка В. О., Северин Р. В., Гонтарь А. М., Іванченко І. М. Вірусні хвороби птиці : методичні вказівки до проведення лабораторно-практичних занять зі спеціальної епізоотології для студентів III-V курсів ФВМ. Харків : ДБТУ, 2023. 36 с.
11. Северин Р. В., Гонтарь А. М., Іванченко І. М. Бактерійні хвороби водоплавної птиці : методичні вказівки до проведення лабораторно-практичних занять зі спеціальної епізоотології для студентів III-V курсів ФВМ. Харків : ДБТУ, 2023. 46 с.
12. Головка В. О., Северин Р. В., Гонтарь А. М., Іванченко І. М. Вірусні хвороби молодняка водоплавної птиці : методичні вказівки до проведення лабораторно-практичних занять зі спеціальної епізоотології для студентів III-V курсів ФВМ. Харків : ДБТУ, 2022. 56 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

	СИСТЕМА	БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за розділи
		до 50	підсумкове тестування
Оцінювання розділу	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.